

PRIKAZI, OSVRTI, OCJENE

Dr. fra LUKA TOMAŠEVIĆ,
Hrvatska katolička misija u Münchenu.
50. obljetnica života i djelovanja
(1948.-1998.), Kačić, niz: Monogra-
fije, dokumenti, građa br.29, Split-
München 1998. 17 x 24,5 cm, 248 str.

Ova knjiga, koja je monografija i spomenica istovremeno, izdana o pedesetoj obljetnici djelovanja Hrvatske katoličke misije u Bavarskoj svjedočanstvo je vjere i identiteta hrvatskoga naroda, ali istovremeno i znak zahvalnosti narodu domaćinu koji nam je u nesklonim prilikama dopustio da se, ispovijedajući vjeru otaca, osjećamo sigurno kao kod kuće. Stoga je knjiga, uz hrvatsko izdanje, tiskana i u prijevodu na njemački jezik.

Knjiga govori o Hrvatskoj katoličkoj misiji u Münchenu koja je u nekim vremenskim razdobljima pokrivala cijeli teritorij Bavarske. Govoriti o tome, znači vratiti se u vrijeme kada su na ove prostore počeli pristizati mnogi naši sunarodnjaci, a s njima i naši svećenici, gonjeni nesklonim vjetrovima povijesti i odlukama krojača povijesnih zemljovida. Nakon mnogih tragedija i križnih putova, mnogi su se hrvatski sinovi raspršili diljem svijeta: jednima se zametnuo svaki trag u ratnom i poratnom kaosu, drugi su, sačuvavši živu glavu, sreću i spas potražili u tuđim zemljama. Najprije u logorima sabiralištima, potom pod suncem daleke Južne Amerike, a dio ih se skrasio i na ovom prostoru. U tim tjeskobnim i tegobnim trenucima, kada se moralo sačuvati i spasiti živu glavu, mnogi su potražili spas kod naših svećenika nastojeći premostiti vrijeme snalaženja do bolje prigode. Ta su

im mjesta u to vrijeme bila jedina nada i spas.

Upravo u takvim okolnostima svoj rad i djelovanje otpočinje i naša slavljenica Hrvatska katolička misija u Münchenu. Njezino je djelovanje bremenito mnogim sudbinama na koje treba podsjetiti, oživjeti ih, izraziti priznanje i zahvalnost. Ova nas knjiga upućuje da je povijest Misije započela 1945. godine. Opisujući ukratko, jer je tako jedino moguće pisati monografiju - spomenicu, fra Luka Tomašević dokumentira okolnosti u kojima je ona započela, ispisujući od brojnih silnica priču u kojoj je i obilje događaja i imena od kojih je svako pojedino ugradilo djelić svoga života u ovu ustanovu.

Auktor izdvaja don Ivu Vitezića, začetnika sustavne pastorizacije. On je 1948. g. u kapeli Vizentinum organizirao sv. misu što se smatra početkom djelovanja Misije. On je utemeljio i Hrvatsku katoličku udrugu, zajednicu kulturno-religioznog i karitativnog karaktera. Poseban značaj za Misiju svakako je dolazak fra Dominika Šušnjare koji je ovdje održao prvu sv. misu 1. listopada 1950. godine. Otada se sv. mise održavaju svake nedjelje.

Njemačko privredno čudo šezdesetih godina našega stoljeća potaklo je mnoge naše sunarodnjake da izvor zarade potraže na ovom području. Ljude je trebalo dočekati, osigurati im smještaj i najosnovnije životne potrebe. Doznajemo da ih je 1968. g. na ovom prostoru obitavalo oko 30.000. Nakon gušenja hrvatskog proljeća broj se naših sunarodnjaka u Bavarskoj naglo povećao što je zahtijevalo i povećani broj svećenika. Godine 1972. na njemačkom su području

već 42 koji, uz dušobrižništvo, velik dio svojih snaga usmjeravaju prema socijalnom djelovanju.

Među značajnijim datumima u povijesti Misije, Auktor ističe 24.10.1968. To je početak vođenja župnih knjiga. Otvaranje Hrvatskog doma, kuće kulturnih predavanja i susreta također su značajne prekretnice. Život naših radnika na "privremenom radu" u Münchenu obilježen je i gostovanjima zabavnih pjevača, glumaca i drugih umjetnika. Organizirane su i pučke misije i drugi oblici duhovnih obnova. O svemu tome nalazimo dokumentirane tragove u ovoj knjizi. Osobito je vrijedan prikaz broja i strukture naših sunarodnjaka u Münchenu kroz ovih 50 godina.

Uz fra Dominika, koji je u međuvremenu postao i naddušobrižnik za hrvatsku pastvu u Njemačkoj, istaknut je rad i drugih franjevac koji su bili njegovi pomoćnici ili nasljednici: fra Ivo Bužančić, fra Krsto Šušnjara, fra Josip Čugura, fra Josip Zrnčić, fra Ivan Nimac, fra Mirko Marić, fra Petar Gulić i svi pastoralni pomoćnici i suradnici. Tu su popisi, fotografije i kraći podaci o onima koji su sada na službi u misiji ili su djelovali kao pomoćnici i pastoralni suradnici. te dobrotvori i podupiratelji Misije Imena svih koji su sudjelovali u životu i djelovanju Misije kroz pedeset godina nemoguće je donijeti iscrpno i sa svim potrebnim podacima. Ova je knjiga tek djelomično osvjetljavanje samoprijegornog i nesebičnog zalaganja mnogih anonimaca a u kazalu osobnih imena su popisi svih izričito spomenutih.

Auktor je monografiju podijelio u nekoliko temata: u prvome, nakon što je opisao München kao otvoren grad i bavarsko središte, osvjetljava povijest i povijesne okolnosti nastanka Misije, navodi broj i socijalnu strukturu vjernika, potom opisuje pastoralno djelovanje, pobožnosti, karitativni rad da bi interes pisanja usmjerio na kulturni i izdavački rad.

Progovorit će fra Luka i primjereno mjesto dati gotovo svim detaljima, osvrnuti se i potanko opisati crkvene i misijske prostore. Tu su, nakon spomenutoga Vizentinuma, crkve sv. Stjepana i sv. Pavla, kapelica Hrvatskoga doma, crkva sv. Mihovila, pastoralni centar "Kardinala Alojzija Stepinca", i drugi.

Knjiga i kulturna riječ odavno su legitimacije sljedbenika sv. Franje. Tako je bilo i ovdje. Fra Dominik je pokrenuo "Vjesnik HKM" koji će 1972. prerasti u "Vjesnik hrvatskih radnika i iseljenika u Njemačkoj" i postati časopis za vjerska, socijalna i kulturna pitanja. Organiziraju se i kulturna društva kao što su Hrvatsko katoličko društvo "Stepinac" i "Antun Gustav Matoš". Oni će organizirati brojne tribine i predavanja, gostovanje pjevača i folklornih skupina. Sve to svjedoči da je Misija bila prava oaza hrvatskog duha i života.

Uistinu je nemoguće pobrojati sve događaje i doživljaje, ljude i sudbine ugrađene u pedesetgodišnje djelovanje Hrvatske katoličke misije u Münchenu. Auktor je mnoštvo podataka podvrgao unutarnjem rasporedu knjige i sažimao do mjere u kojoj podaci nisu gušili jasnoću misli i čitljivost stila. Ova je knjiga još jedan dokaz da je jasan stil oduvijek bio rezultat jasne misli. U tom smislu ova je knjiga dragocjena riznica podataka i putokaz načina kako bi trebalo pisati i druge monografije o sličnim ustanovama. Ova se knjiga čita i kao priča i kao znanstveno djelo, spomenik je vremena i vremenu, istinski zalag samosvijesti narodnoga bića u teškim vremenima povijesti.

Veoma ukusna oprema ovoga izdanja odgovara sadržaju i ulozi ove ustanove u povijesti hrvatskoga naroda i Katoličke crkve u tom narodu i predstavlja se kao pravi spomenik "od mjedi trajniji".

Ivan Bošković